

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про
затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки
працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів»

I. Визначення проблеми

Закон України «Про охорону праці» визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці, регулює за участю відповідних органів державної влади відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Прийняття проєкту наказу надасть можливість встановити граничні значення експозиції, рівні дії електромагнітних полів (ЕМП), визначити заходи з організації проведення оцінки ризиків впливу на працівників електромагнітних полів та гармонізувати законодавство України з відповідним нормативно-правовим актом Європейського Союзу, зокрема Директивою 2013/35/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року про мінімальні вимоги до охорони здоров'я та безпеки праці в зв'язку з впливом на працівників ризиків, що виникають внаслідок фізичних факторів (електромагнітних полів) (20-та окрема Директива у значенні Статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС), що скасовує Директиву 2004/40/ЄС.

Вимоги до умов праці працівників, що займаються виготовленням, експлуатацією, обслуговуванням та ремонтом обладнання, при роботі якого виникають постійні магнітні поля (далі – ЕМП) та електромагнітні випромінювання (далі – ЕМВ) у діапазоні частот від 50,0 Гц до 300,0 ГГц встановлені Державними санітарними нормами і правилами при роботі з джерелами електромагнітних полів (ДСН 3.3.6.096-2002), затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 грудня 2002 року № 476, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13 березня 2003 року за № 203/7524.

Водночас, Україна, підписавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, серед іншого, взяла на себе зобов'язання щодо внесення змін до нормативно-правових актів та розроблення нових з метою наближення законодавства України до права Європейського Союзу.

Слід зазначити, що проєкт наказу розроблено на виконання статей 419, 420 Глави 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей», Глави 22 «Громадське здоров'я» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 № 228-р, пунктів 1378, 1379 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію

між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106.

Отже, зважаючи на вищезазначене, постала нагальна необхідність у затвердженні зазначеного проєкту акта.

Причини виникнення проблеми

Зобов'язання щодо внесення змін до нормативно-правових актів та розроблення нових з метою наближення законодавства України до права Європейського Союзу (далі – зобов'язання).

Оцінка важливості проблеми

У першому спільному звіті Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) та Міжнародної організації праці (МОП) (2021) захворювання та травми, пов'язані з професійною діяльністю, забрали у 2016 році 1,9 млн життів.

Щорічно в Україні проводяться заходи щодо покращення умов праці та збереження здоров'я працівників, зниження рівнів загальної та професійної захворюваності. Професійна захворюваність є не тільки медичною, но і соціально-економічною проблемою не лише для окремих громадян, а й для всього суспільства.

Електромагнітне випромінювання як сукупність електричного і магнітного полів є одним із основних факторів впливу навколишнього середовища.

Електричне і магнітне поля окремо не існують і їх взаємні перетворення обумовлюють виникнення єдиного електромагнітного поля, яке розповсюджується в оточуючому просторі у вигляді електромагнітних хвиль.

У разі дії на працівника електромагнітного поля (далі – ЕМП) параметри якого перевищують граничнодопустимий рівень, можливі гострі та хронічні форми порушення фізіологічних функцій його організму.

Навіть за дуже невеликої інтенсивності ЕМП, яка незначно перевищує гігієнічні нормативи, збільшується ризик виникнення загальних захворювань, захворювань органів дихання, травлення тощо.

Унаслідок тривалого та інтенсивного впливу ЕМП у працівників можуть виникати професійні захворювання.

Найстрашніший ворог здоров'я – невидимий ворог, яким є ЕМП у разі перевищення гранично допустимих експозицій. Установити діагноз загального або професійного захворювання, що викликане хронічним впливом ЕМВ, дуже складно. Тому тільки суворе дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з джерелами випромінювання допоможе працівнику зберегти здоров'я.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Обґрунтування щодо неможливості розв'язання проблеми за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акта, є важливою і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки, питання встановлення вимог щодо охорони здоров'я та безпеки працівників, зокрема, граничних значень експозиції для впливу електромагнітних полів на працівників, захист працівників від загроз їхньому здоров'ю і безпеці, що виникають або можуть виникнути під час впливу на них ЕМП, знижують рівень безпеки та умови охорони здоров'я регулюються як в Україні, так і в інших державах світу, виключно нормативно-правовими актами.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання, які безпосередньо пов'язані з розв'язанням проблеми є:

захист інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу електромагнітних полів;

підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 (залишення ситуації без змін)	Відсутність встановлених норм, які дозволять наблизити законодавство України до права Європейського Союзу в частині визначення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП та проведення оцінки ризиків, пов'язаних із впливом ЕМП на здоров'я та безпеку працівників, визначення відповідних заходів, спрямованих на уникнення або зменшення впливу ЕМП на здоров'я та

	<p>безпеку працівників.</p> <p>Невиконання домовленостей, досягнутих при підписанні Угоди про асоціацію в частині гармонізації законодавства України із законодавством ЄС.</p> <p>Така альтернатива є неприйнятною.</p>
<p>Альтернатива 2</p> <p>Затвердження регуляторного акта</p>	<p>Альтернатива передбачає затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів, що враховують вимоги законодавства Європейського Союзу.</p> <p>Наказ Міністерства охорони здоров'я України, яким будуть затверджені ці вимоги, набирає чинності через 6 місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.</p> <p>Реалізація наказу забезпечить захист здоров'я та безпеки працівників від впливу на електромагнітних полів</p>

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<p>Альтернатива 1</p> <p>Відсутність регулювання</p>	<p>Відсутні, оскільки цілі держави не будуть досягнуті</p>	<p>Збереження інтенсивності трудового процесу на попередньому рівні Іміджеві (репутаційні) втрати для країни, що пов'язані з невиконанням взятих на себе зобов'язань</p>
<p>Альтернатива 2</p> <p>Затвердження регуляторного акта з встановленням перехідного періоду</p>	<p>Збереження здоров'я та захист працівників, які піддаються небезпеці впливу ЕМП, підвищення інтенсивності трудового процесу</p>	<p>Відсутні</p> <p>Зменшення навантаження на заклади охорони здоров'я через професійні захворювання, пов'язані з впливом ЕМП на працівників</p>

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Відсутність регулювання	Без змін	Погіршення здоров'я внаслідок негативного впливу ЕМП на здоров'я та безпеку працівників
Альтернатива 2 Затвердження регуляторного акта	Позитивний вплив на здоров'я працівників. Зменшення небезпеки та негативних наслідків через ЕМП	Відсутні додаткові витрати у зв'язку з прийняттям регуляторного акта

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання*

Регулювання розповсюджується на всіх суб'єктів господарювання, незалежно від їх форми власності та підпорядкування, які провадять діяльність, під час якої працівники піддаються або можуть піддаватись небезпеці впливу ЕМП.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	18	106	730	532	1386
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	1,3	7,65	52,67	38,38	100

*за даними Держстату за підсумками 2020 року металургійне виробництво здійснювало 1386 суб'єкта господарювання (https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze_20.htm). Варто зазначити, що інформація щодо кількості суб'єктів господарювання, які провадять діяльність, під час якої працівники піддаються або можуть піддаватись небезпеці впливу ЕМП відсутня. Розрахунок проводиться з урахуванням припущення, що на всіх суб'єктах господарювання, які займаються металургійним виробництвом, працівники піддаються або можуть піддаватись небезпеці впливу ЕМП.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні. Відсутні заходи щодо охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються небезпеці впливу ЕМП, які	Відсутні

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
	враховують вимоги законодавства Європейського Союзу	
Альтернатива 2	Прийняття проекту наказу дозволить гармонізувати законодавство України із законодавством ЄС у частині запровадження встановлення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП, визначення заходів з організації проведення оцінки ризиків впливу на працівників ЕМП	Відсутні

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Відсутність регулювання	
Витрати держави	0
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	0
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання малого підприємництва	0
Альтернатива 2 Прийняття проекту акта	
Витрати держави	0
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до	87 628,32

Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	
Сумарні витрати для суб'єктів господарювання малого підприємництва	89 1830,16

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

За результатами опрацювання альтернативних способів досягнення цілей державного регулювання здійснено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Вартість балів визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де:

4 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде);

3 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть);

2 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні аспекти проблеми залишаться невирішеними);

1 – цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати)
Альтернатива 2	4	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою шляхом гармонізації законодавства України

			із законодавством Європейського Союзу у частині в частині визначення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП та проведення оцінки ризиків, пов'язаних із впливом ЕМП на здоров'я та безпеку працівників, визначення відповідних заходів, спрямованих на уникнення або зменшення впливу ЕМП на здоров'я та безпеку працівників
Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Для держави: Відсутні Для громадян: без змін Для суб'єктів господарювання: без змін	Для держави: без змін Для громадян: без змін Для суб'єктів господарювання: без змін	Ця альтернатива не забезпечує розв'язання проблеми та досягнення встановлених цілей
Альтернатива 2	Для держави: Гармонізація законодавства України із законодавством Європейського Союзу у частині визначення граничних значень експозиції, рівнів дії ЕМП та проведення	Для держави: відсутні Для громадян: відсутні Для суб'єктів господарювання: Витрати, пов'язані з необхідністю ознайомлення з положеннями наказу та організацією	Така альтернатива є найбільш оптимальною для держави, громадян та суб'єктів господарювання без змін, оскільки дозволить досягти цілей державного регулювання: захист інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу

	<p>оцінки ризиків, пов'язаних із впливом ЕМП на здоров'я та безпеку працівників, визначення відповідних заходів, спрямованих на уникнення або зменшення впливу ЕМП на здоров'я та безпеку працівників</p> <p><i>Для громадян:</i> Забезпечення захисту працівників від впливу ЕМП</p> <p><i>Для суб'єктів господарювання:</i> Наявність сучасних, гармонізованих з Європейським законодавством вимог охорони здоров'я та безпеки працівників від впливу на працівників електромагнітних полів на робочому місці</p>	виконання вимог регулювання	електромагнітних полів; підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань
Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта	
Альтернатива 1	Переваги відсутні. Така альтернатива не сприятиме	Відсутні	

	досягненню цілей державного регулювання, а саме: захисту інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу електромагнітних полів; підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань	
Альтернатива 2	Така альтернатива є найбільш оптимальною, оскільки дозволить досягти цілей державного регулювання: захист інтересів працівників від загроз здоров'ю та безпеці від впливу електромагнітних полів; підвищення іміджу України за рахунок виконання зобов'язань	Відсутні

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для розв'язання проблеми, визначеної у пункті 1 цього Аналізу регуляторного впливу, передбачається:

встановлення граничних значень експозиції ЕМП;

рівнів дії ЕМП;

визначення заходів з організації проведення оцінки ризиків впливу на працівників ЕМП;

гармонізація законодавства України з відповідним нормативно-правовим актом Європейського Союзу.

Для впровадження вимог державного регулювання Міністерству охорони здоров'я України необхідно забезпечити інформування про вимоги регуляторного акта шляхом оприлюднення регуляторного акта на своєму офіційному вебсайті.

Суб'єктам господарювання у разі необхідності впровадження вимог регулювання необхідно:

ознайомитися з вимогами регулювання (пошук та опрацювання регуляторного акту в мережі Інтернет);

організувати виконання вимог регулювання.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Регулювання не передбачає необхідності витрати з боку органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, тому розрахунки згідно

з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводились.

Розрахунки витрат суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва наведено в додатку 1 до цього аналізу.

Розрахунки витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання наведено в додатку 2 до цього аналізу.

Оцінка виконання вимог регулювання, а саме, вигод і витрат суб'єктів господарювання та держави здійснена в рамках розділу III цього аналізу регуляторного впливу (Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер.

Зміна строку дії регуляторного акту можлива у разі зміни правових актів, на вимогах яких базується регуляторний акт.

Термін набрання чинності регулятором актом – через 6 місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Основними показниками результативності регуляторного акту є:

1. Кількість скарг / звернень від суб'єктів господарювання, пов'язаних із дією регуляторного акта.

2. Розмір надходжень до бюджету, пов'язаних з дією акта: не передбачається.

3. Кількість суб'єктів господарювання та / або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта: не обмежується.

4. Розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – низький:

коштів – 706,68 грн;

часу – 18 год.

5. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання і фізичних осіб – високий. Проект акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційному вебсайті МОЗ (www.moz.gov.ua).

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Для відстеження результативності регуляторного акту планується вивчати та проаналізувати практику застосування норм цього документу,

використовуючи звернення, запити, повідомлення, пропозиції суб'єктів господарювання суб'єктів підприємництва сфери телекомунікацій.

Показником результативності буде мінімальна кількість скарг / звернень від суб'єктів господарювання, пов'язаних із дією регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через рік після набрання ним чинності шляхом аналізу статистичної інформації статистичним методом.

З метою оцінки ступеня досягнення цим актом визначених цілей, повторне відстеження результативності планується здійснити через два роки після базового відстеження.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження, шляхом порівняння показників із аналогічними показниками, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження результативності буде здійснюватися за допомогою статистичних даних.

З огляду на те, що відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися за допомогою статистичних даних цільові групи осіб для проведення відстеження не залучатимуться.

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

« ___ » _____ 2022 р.